

Det, der muligen kunde være Tale om, og hvad jeg kunde tænke mig som en fjern Mulighed, er, at de store Landsorganisationer for de forskellige Fag kunde tage den Sag op, men jeg betvivler meget, at der vil komme noget ud af det i denne Form. Jeg gaar ikke saa langt, at jeg siger, at Haandværkerne ikke kunde have Brug for Laan. Jeg tror tværtimod, at der er mange, der kunde have Brug for Laan. Men Forholdet vil desværre efter den Læst, hvorefter Lovforslaget er skaaret, blive, at de ikke vil kunne faa samlet alle dem, der skulde garantere disse Laan. Jeg mener ligesom det ærede Medlem Hr. Gerhard Nielsen, at skulde der virkelig ad den Vej — naar man kunde faa den rette Form derpaa — skabes noget rigtigt, er det muligt, at $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. om Aaret var lidt nok. Men dette Punkt vil man muligvis kunne komme til Rette om.

Der blev i sin Tid, medens Pengene flød meget rigeligt — det var, saa vidt jeg husker, i 1918 —, stillet et Beløb til Raadighed, saa vidt jeg husker, var det 5 Mill. Kr., som skulde udlaanes til Haandværkere og vistnok et tilsvarende Beløb til handlende uden nogen Garanti, nærmest til dem, der ingen Garanti kunde stille og ikke ejede noget. Resultatet blev, at der selvfølgelig kom Andragender nok om dette store Laan, men at det efter mit Skøn ikke gjorde mindste Gavn, medens det vilde have kunnet gøre overmaade stor Gavn, hvis det var stillet til Raadighed for en eller anden Institution, som havde Kendskab til Laansøgerne og derigennem kunde have paataget sig et vist, i alt Fald moralsk Ansvar med Hensyn til de Beløb, der blev udlaant. Hvor meget der er tilbagebetalt senere af dette Millionbeløb, ved jeg ikke; men givet er det, at en meget stor Del deraf er gaaet tabt.

Naar nu den højtærede Handelsminister har gjort Skridt til at faa dannet noget, hvorved man kunde støtte de mindre Haandværkere med Laan, saa tror jeg, den Vej, den højtærede Minister har foreslaaet at gaa, er fuldt saa god som det her foreslaaede, idet det vil blive Mennesker, som kender de specielle Forhold, som vil komme til at give Indstilling til Ministeren, og Ministeren vil da kunne se, hvad han vil gaa med til. Som det allerede er nævnt, har vi fra Statens Side til Laan til Maskiner et Beløb, der har været oppe paa 200 000 Kr.; nu er det 150 000 Kr., det Beløb, der staar paa den Finanslov, som vel inden alt for længe bliver vedtaget for Aaret 1927—28. Dette Beløb er til Maskiner alene, men vel at mærke paa den Maade, at Maskinerne

ikke maa være købt, at de først skal indkøbes for at sikre, at den, der køber, faar det for Pengene, han skal have, og for ogsaa at have en vis Garanti for, at der ikke kritikløst bliver anskaffet Maskiner, uden at der kan skønnes at være virkelig Brug for dem. Som den højtærede Minister nævnte, faar vi til Fællesrepræsentationen aarligt Andragender fra betydeligt flere, end der kan bevilges til; og det er der jo i øvrigt ikke noget at sige til; men det viser, at der er og maa være en ret skarp Kritik overfor Laan fra Staten af denne Art. Men i øvrigt maa jeg sige, hvad jeg altid har indrømmet, at disse Laan har gjort umaadelig megen Gavn.

Jeg vil gentage, at i den Form, hvori Forslaget er forelagt her, tror jeg, at det vil være ganske umuligt at gennemføre det, og det vilde navnlig være ganske umuligt at gennemføre det saaledes, at Haandværkerne fik Gavn af det. Men det var jo det, der skulde være Meningen med det. Denne Vej med Driftslaaneforeninger — det vil jeg gerne stærkt understrege — tror jeg ikke vil være farbar i det store og hele. Der skal, som allerede det ærede Medlem Hr. Grathwohl nævnte, alt for mange til som Garanter for at faa Beløbet, som skal garanteres, skaffet frem. I det hele taget maa jeg sige om det Lovforslag, som er forelagt her, at det er skaaret over en bestemt Læst, en Læst, der ikke passer til det Formaal, der her er tilsigtet.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Thorhauge har Ordet for en kort Bemærkning.

Thorhauge: I Anledning af en Udtalelse fra det ærede Medlem Hr. Gerhard Nielsen om, at Husmandsdriftslaaneforeningerne skulde tage for store Renter, eller at man misbrugte Driftslaaneforeningerne, vil jeg gerne oplyse, at Laanene forrentes til Staten med $4\frac{1}{2}$ pCt. aarligt, saaledes som det fastsættes af Landbrugsministeren; og dertil har, saa vidt jeg husker, Foreningen Ret til at tage 1 pCt. i Driftsomkostninger. Jeg vil nødig tro, at der er nogen som helst af de Husmandsforeninger, der har Laaneforeninger, der gør Misbrug af dem.

J. C. A. Larsen: Jeg takker den højtærede Handelsminister for de givne Oplysninger om Udlaan til Haandværkere til Maskiner og Motorer; af disse Oplysninger fremgaar det ganske klart, at det Beløb, der har været stillet til Raadighed,